

Qua mấy năm thử thách của cơ chế thị trường, thương nghiệp hợp tác xã đã gặp không ít khó khăn lúng túng, từ 350 HTX-MB năm 85, đến đầu năm 1992 còn lại 160 HTX-MB. Vừa qua thực hiện việc thẩm định gia hạn đăng ký kinh doanh cho HTX-MB theo thông báo 674 của Bộ Thương mại và Du lịch, đến ngày 4.1993 đã có 70 HTX-MB được gia hạn đăng ký kinh doanh, số còn lại ngừng tiếp tục thẩm định.

Tuy nhiên hoạt động của Thương nghiệp hợp tác xã đến năm 1992 đã có ứng chuyển biến tích cực nhằm khẳng định sự tồn tại bằng cách vươn ra ngoài kinh doanh sản xuất, trong các lĩnh vực đời sống xã viên và nhân dân. Các biện pháp bảo tồn vốn và các sở vật chất kỹ thuật của ngành đã huy động được trong 18 năm qua. Nếu yếu tố trượt giá, doanh số mua 1992 ngành đạt 699,179 tỉ tăng 9% so cùng kỳ. Doanh số bán ra đạt 720,442 tỉ tăng 17% so cùng kỳ và trong quý 1 1992 doanh số bán ra đạt 187 tỉ tăng 5% so cùng kỳ. Năm 1992 vốn lưu động cuối năm đạt 7.121 triệu tăng 332 triệu (+16,9%) so với đầu năm. Vốn cố định tích lũy cuối năm: 11.930 triệu tăng 3.820 triệu (trong đó tăng 1.000 triệu do đánh giá lại tài sản) đạt lệ tăng 22,4% so với đầu năm. Vốn cố định xã viên chủ yếu ở phường, xã đạt 193 triệu. Vòng quay vốn lưu động ngành: 18,16 vòng/năm. Thực lãi ngành đạt 1.290 triệu (17%/doanh số bán). Nghĩa vụ nộp thuế toàn ngành: 19.362 triệu (54%/doanh số bán).

Như vậy nếu xét qua sự tăng trưởng của hoạt động mua bán rõ ràng thương nghiệp HTX đã có bước phát triển. Nhưng phải nhìn nhận rằng đóng góp vào sự phát triển của hoạt động thương nghiệp HTX chủ yếu là hoạt động của các công ty thương nghiệp HTX cấp thành phố và quận, huyện (chiếm 82% trong doanh số bán). Còn khối HTX mua bán phường xã chỉ chiếm 18%. Tỷ lệ thực lãi thấp: 12%, vòng quay vốn lưu động bình quân: 15,7 vòng/năm chậm hơn so với vòng quay vốn lưu động bình quân toàn ngành. Vốn lưu động tích lũy cuối năm thấp (+21 triệu). Thuế nộp cả năm 1.303 triệu (1% doanh số bán).

Mặc dù sự vững mạnh của các công ty cấp thành phố và quận huyện nhiều đã cố vũ phong trào hoạt động của HTX MB phường xã... nhưng như vậy có nghĩa là sự lúng túng trong tổ chức và hoạt động của Thương nghiệp HTX cơ sở phường, xã vẫn chưa được cải thiện. Đó là do những nguyên nhân như sau:

Một mặt theo quy chế mới về tổ

Trong sự cạnh tranh để tồn tại trong cơ chế thị trường hiện nay, tình trạng trên không thể kéo dài. Một mặt TN HTX cần tự hoàn thiện để khẳng định sự hoạt động của mình là đem lại lợi ích cho xã hội. Mặt khác cũng cần nhắc lại những lý do cho thấy HTX MB phải được các cấp chính quyền quan tâm củng cố và phát triển; đó là: chủ trương của Đảng và nhà nước là phát triển kinh tế nhiều thành phần theo định hướng XHCN, do đó cần quan tâm đổi mới và kiện toàn những thành phần kinh tế mang tính chất XHCN như kinh tế quốc doanh, kinh tế tập thể, mà HTX MB là tổ chức kinh tế tập thể mang tính chất kinh tế xã hội và là một thành phần kinh tế XHCN. Hơn

CỦNG CỐ VÀ PHÁT TRIỂN HỢP TÁC XÃ MUA BÁN TP.HCM

PHAN HỒNG TÂM

chức, UBND phường đã từng bước chuyển đổi cơ chế hoạt động, từ chức năng quản lý hành chính, quản lý kinh tế chuyển sang còn một chức năng quản lý hành chính nhà nước. Do đó, UBND phường chỉ có nhiệm vụ xác nhận việc xin giấy phép thành lập, phối hợp với các ngành chức năng giám sát, kiểm tra hoạt động của các đơn vị sản xuất kinh doanh trên địa bàn phường và xử lý theo qui định khi có sai phạm. Chứ không trực tiếp quản lý các cơ sở kinh tế phường (trong đó có HTX MB phường) như trước kia nữa.

Mặc khác việc thực hiện chỉ thị 52 của UBND TP về việc bàn giao nguyên nhân nguyên cơ các cơ sở HTX-MB về cho Liên hiệp HTX TP quản lý chưa được các quận huyện thông suốt thi hành, nên mặc dù cho đến nay đã hơn một năm vẫn còn một số quận huyện chưa đồng ý bàn giao như quận 1, quận 10, huyện Hóc Môn, quận Tân Bình, còn quận 8 và quận Phú Nhuận, một số phường chưa bàn giao, do đó việc quản lý các HTX-MB phường xã bị buông lỏng, không ai quản lý. Thêm vào đó trình độ quản lý của cán bộ phụ trách HTX-MB phường xã còn thấp, chưa thật sự muốn vươn lên, tự bằng lòng với kiểu "khoán gọn, khoán nộp", thậm chí dựa vào HTX để "chạy ngoài", mục tiêu của tổ chức HTX MB có lúc bị quên lãng, kiến thức kinh doanh còn thấp, trình độ tiếp thị còn hời hợt, làm ăn cầm chừng trong tâm trạng nghe ngóng, vì vậy không thể tránh khỏi sự khủng hoảng của HTX MB cấp phường xã. Có không ít HTX-MB đã biến dạng thành sở hữu tư nhân.

nửa thành phần thương nghiệp quốc doanh đang cố gắng chiếm lĩnh lãnh vực bán buôn thực hiện việc chi phối và điều tiết thị trường. TN HTX cần phải tiếp tay cho TNQD trong lĩnh vực bán lẻ để ổn định giá cả thị trường và TN HTX là tổ chức kinh tế mang tính chất xã hội, chăm lo đời sống cho tầng lớp nhân dân lao động nghèo, đó cũng chính là mối quan tâm của Đảng và nhà nước ta.

Với những lý do trên thiết nghĩ các cấp chính quyền, các đoàn thể bằng những khả năng của mình nên tạo điều kiện giúp đỡ cho HTX MB hoạt động. Về phía nhà nước cũng cần phải có những chính sách thể hiện sự quan tâm động viên thành phần kinh tế này phát triển như chính sách thuế hợp lý, chính sách cho vay vốn, chính sách đào tạo và bố trí cán bộ...

Nhưng yếu tố quyết định sự tồn tại của một thực thể trong cơ chế thị trường, chính là khả năng tự khẳng định của thực thể đó. Do đó phải chăng TN HTX cần định hướng đổi mới tổ chức hoạt động của HTX MB cơ sở cho phù hợp với tình hình hiện nay; bồi dưỡng nghiệp vụ quản lý, nghiệp vụ chuyên môn cho cán bộ; kiện toàn bộ máy quản lý từ quận huyện đến thành phố, gắn với các công ty thương nghiệp quốc doanh, xây dựng những cơ sở sản xuất hàng thực phẩm chế biến để hỗ trợ nguồn hàng cho các cơ sở HTX MB phường xã; liên kết giúp đỡ nhau kinh nghiệm kinh doanh. Có như vậy thành phần thương nghiệp HTX mới có thể cạnh tranh tồn tại với các thành phần kinh tế khác.

PHÁT TRIỂN KINH TẾ 21